

ИНДИКАТОРИ ТРГОВИНЕ ЉУДИМА¹

Индикатори приказани у тексту који следи нису сви присутни у свим ситуацијама, које се односе на трговину људима. Иако постојање или одсуство неког од индикатора не доказује нити оповргава да трговина људима постоји, њихово постојање треба да води даљој истрази. Жртве трговине људима се могу наћи у различитим ситуацијама.

Општи индикатори

Особе које су жртве трговине људима:

- верују да морају да раде мимо своје воље
- не могу да напусте радно окружење
- показују знаке да су њихова кретања ограничена
- осећају да не могу да оду
- показују страх или анксиозност
- изложене су насиљу или претњама против њих самих или против њихове породице и ближњих
- имају повреде које су могућа последица физичког насиља
- имају повреде или оштећења која су карактеристична за одређене послове или поступке контроле
- имају повреде које могу бити последица примене мера контроле
- изражавају неповерење према државним органима
- прећено им је да ће бити предати државним органима
- страхују од откривања њиховог имиграционог статуса
- немају свој пасош или другу путну или идентификациону исправу, јер су ова документа у поседу другог лица
- имају лажне идентификационе или путне исправе
- налазе се у или се повезују са локацијама које се вероватно користе за експлоатацију људи
- не познају локални језик
- не знају своју кућну или адресу на послу
- дозвољавају другима да говоре у њихово име када им се неко директно обраћа
- понашају се као да су добиле инструкције од некога
- приморане су да раде под одређеним условима
- кажњавају се да би биле дисциплиноване
- нису у могућности да преговарају о условима рада
- добијају малу или уопште не добијају новчану надокнаду
- немају приступ својој заради
- раде прековремено током дужег периода
- немају слободне дане
- живе у лошим или у условима који су испод стандарда
- немају приступ медицинској нези
- имају ограничену или никакву социјалну интеракцију
- имају ограничен контакт са породицом или са особама које се налазе ван њиховог непосредног окружења
- немају могућност слободне комуникације са осталима
- у уверењу су да су обавезани дугом
- налазе се у ситуацији зависности
- долазе са места које је познато као место порекла жртава трговине људима
- имају плаћене трошкове пута до земље дестинације од стране организатора, којима морају вратити дуг кроз рад или пружањем услуга у тој земљи
- њихове радње су изазване лажним обећањима

¹ Ову Листу индикатора припремила је Канцеларија Уједињених нација за питања дроге и криминала. Текст у оригиналу, на енглеском, доступан на: https://www.unodc.org/pdf/HT_indicators_E_LOWRES.pdf

Деца

Деца која су жртве трговине људима:

- немају контакт са родитељима или старатељима
- изгледају заплашено и понашају се на начин који није уобичајен за децу њиховог узраста
- немају пријатеље свог узраста ван посла
- немају приступ образовању
- немају времена за игру
- живе одвојено од друге деце и у условима која су испод стандарда
- једу одвојено од осталих чланова „породице“
- дају им се само остаци хране за јело
- ангажовани су у послу који није погодан за децу
- путују без пратње одраслих
- путују у групи са особама са којима нису у сродству.

Следећи индикатори, такође, могу бити показатељ да су деца жртве трговине људима:

- присуство одеће дечијих величина која је уобичајена за физички или сексуални рад
- присуство играчака, кревета и дечије одеће на неприкладним местима, као што су јавне куће или фабрике
- тврдња одрасле особе да је „пронашла“ дете без пратиоца
- проналазак детета без пратиоца, које са собом има бројеве телефона такси служби
- откривање случајева лажног усвојења

Служење

Особе које су жртве трговине људима у сврху службења у домаћинству, могу да:

- живе са породицом
- не једу са осталим члановима породице
- немају приватан простор
- спавају у простору који деле са неким или је тај простор неприкладан
- пријављени су као нестали од стране послодавца иако и даље живе у послодавчевој кући
- никада или ретко напуштају кућу ради успостављања социјалних контаката
- никада не напуштају кућу без свог послодавца
- дају им се само остаци хране за јело
- изложени су увредама, злоупотреби, претњама и насиљу

Сексуална експлоатација

Особе које су жртве трговине људима, у циљу сексуалне експлоатације, могу да:

- буду било ког годишта, иако године могу да варирају у зависности од локације и тржишта
- се премештају из једне јавне куће у другу или да раде на различитим локацијама
- буду праћене када год иду или се враћају са посла, из куповине итд.
- имају тетоваже или друге ознаке које указују да су „власништво“ њихових експлоататора
- раде дуги број сати и имају мало слободних дана или их немају уопште
- спавају тамо где раде
- живе или путују у групи, понекад са другим женама које не причају исти језик
- имају врло мало комада одеће

- имају одећу која је уобичајена за сексуални рад
- знају да изговарају само речи које су у вези са сексом на локалном језику или на језику клијената
- немају свој новац
- нису у могућности да покажу идентификациони документ

Следећи индикатори, такође, могу указивати да су деца жртве трговине људима:

- постоје докази да су претпостављене жртве имале незаштићен и/или насилан сексуални однос
- постоје докази да претпостављене жртве не могу да одбију незаштићен и/или насилан сексуални однос
- постоје докази да је особа купљена и продата
- постоје докази да су групе жена под контролом других особа
- рекламирају се јавне куће или слична места која нуде услуге жена одређене етничке групе или националности
- пријављено је да сексуалне раднице пружају услуге клијентима из појединих етничких или националних група
- клијенти су пријавили да се сексуалне раднице не смеју

Радна експлоатација

Особе које су жртве трговине људима у сврху радне експлоатације, обично раде у секторима као што су: пољопривреда, грађевинарство, индустрија забаве, услужне делатности и производња (sweatshops).

Особе које су жртве трговине људима ради радне експлоатације:

- живе у групама на истом месту где и раде и напуштају ове објекте ретко, или их уопште не напуштају
- живе на понижавајућим, неприкладним местима, као што су пољопривредне или индустријске зграде
- нису адекватно одевени за свој рад: на пример, немају заштитну опрему или топлу одећу
- дају им се само остаци хране за јело,
- немају приступ својој заради
- немају уговор о раду
- прековремено дуго раде
- зависе од свог послодавца по питању низа услуга, укључујући рад, превоз и смештај
- не могу да бирају смештај
- никада не напуштају објекат у ком раде без свог послодавца
- немају слободу кретања,
- над њима се спроводе безбедносне мере како би се задржали у објекту у ком раде
- дисциплинују их путем казни
- изложени су увредама, злоупотреби, претњама или насиљу
- немају основну обуку и професионалне дозволе

Тakoђе, следећи индикатори могу да указују на то да је особом трговано у циљу радне експлоатације:

- обавештења су истакнута на страним језицима, који није локални
- нема обавештења о здрављу и безбедности
- послодавац или менаџер не могу показати документацију о исплатама зарада
- опрема за безбедност и здравље на раду је лошег квалитета или не постоји
- опрема је дизајнирана или модификована тако да је могу користити деца
- постоје докази да се крши закон о раду
- постоје докази да радници морају да плаћају за алат, храну или смештај или да им се ови трошкови одузимају од дневнице.

Просјачење и вршење кривичних дела

Особе које су жртве трговине људима у сврху просјачења и принуде на вршење кривичних дела могу:

- бити деца, старије особе, или мигранти са инвалидитетом који углавном просе на јавним местима и у јавном превозу
- бити деца која преносе и/или продају забрањене наркотице,
- имати физичка оштећења која изгледају као да су резултат сакаћења,
- бити деца исте националне или етничке припадности, која се крећу у великим групама са само неколико одраслих
- бити малолетници без пратње које је „пронашла“ одрасла особа исте националне или етничке припадности
- се кретати у групама док путују јавним превозом: на пример, ходају горе-доле кроз воз
- учествовати у активностима организованих криминалних банди
- бити део веће групе деце која имају истог одраслог старатеља
- бити кажњена уколико не скупе или не украду довољно
- живети са члановима своје банде
- путовати са члановима своје банде у земљу дестинације
- живети, као чланови банде, са одраслима који нису њихови родитељи
- дневно се селити у великим групама прелазећи знатне раздаљине

Следећи индикатори, такође, могу указивати на то да је људима трговано у сврху просјачења или принуде на вршење кривичних дела:

- појављују се нове форме криминалних активности, повезаних са бандом,
- постоје докази да се је група претпостављених жртава трговине људима селила, током времена, кроз више земаља
- постоје докази да су претпостављене жртве трговине људима особе укључене у просјачење или у вршење кривичних дела у другој земљи.